

Särskild arkeologisk utredning inför planerad byggnation av bostadshus samt slutundersökning av kokgrop.

*Fornlämning: Raä 336, Fastighet: Lunde 2:9,
Socken: Tuna, Kommun: Sundsvall, Landskap: Medelpad*

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Inledning	3
Kulturhistorisk översikt	3
Syfte och metod	4
Redogörelse av arbetet.....	5
Tekniska och administrativa uppgifter.....	8
Bilaga	9

Sammanfattning

Vid en särskild arkeologisk undersökning på fastighet Lunde 2:9 hittades en kokgrop som av 14C-analys daterats till 1520 +/- 35 BP. Det ger en 95,4 % sannolik datering till 430-620 e.Kr och med 56,1 % sannolikhet till 530-600 e.Kr. Med andra ord är det en vendeltida kokgrop. Andra kända lämningar i närmiljön är daterade till romersk järnålder och folkvandringstid.

Inledning

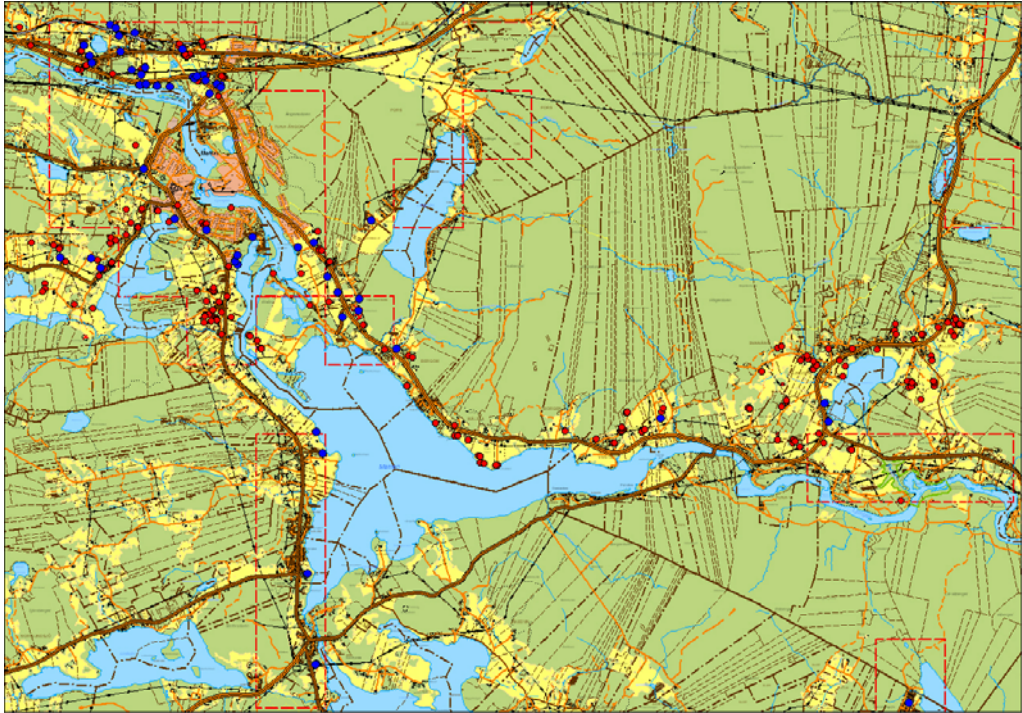
Då nya byggnader planeras på fastigheten Lunde 2:9 beslutade Länsstyrelsen Västernorrland att schaktarbetet inför byggandet skulle ske under antikvarisk kontroll, detta uppdrogs åt Läns museet Västernorrland. Anledningen till beslutet är att Tuna är en rik och intressant järnåldersbyggd. Planerade byggnader är bostadshus, garage samt tillfartsväg.

Översikts bild innan schaktning.

Kulturhistorisk översikt

Runt sjön Marmen finns ett av Norrlands fornlämningsrikaste kulturbygder med många lämningar i form av gravar och boplatser. Området är länets mest undersökta 57 av 676 poster i ADIN (arkeologisk databas i norrland). 62% av det undersökta objekten är gravar, 68 till antalet. Romersk järnålder och folkvandringstid är de mest frekventa perioderna. Sex boplatser från förromersk järnålder är undersökta, men inga gravar från den tidsperioden är kända. I närområdet har påträffats en vestlandskittel som fungerat som gravurna (RAÄ 123:2) samt rester efter boplatslämning (RAÄ 102:1). Gravhög och en övertorvad stensättning finns även i anslutning till det aktuella området.

Järnålder runt Marmen.

Blåpunkter: Undersökta platser från Järnåldern. Urtag ur uppdaterad ADIN.

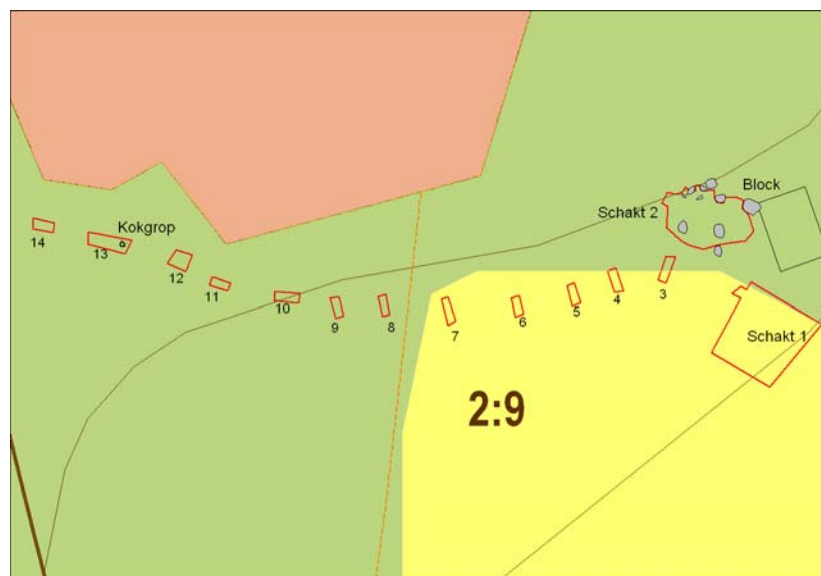
Rödapunkter: Fornlämningar från järnåldern. Urtag ur FMIS

Syfte och metod

Syftet med utredningen är att se om den avstyckade tomten bär spår av förhistorisk aktivitet och i sådant fall i vilken omfattning.

Fältarbetet har utförts i form av sökschakt som grävts med hjälp av grävmaskin.

Det avbanade området består till övervägande del av åkermark förutom ytan där garaget skall placeras som utgörs av storblockig skogsmark.

Översikts bild med sökschakten röd markerade.

Redogörelse av arbetet

Ett 12 x 12 m stort och 0,40 m djup yta där bostadshuset skall byggas avbanades. Efter ett 0,17 – 0,25 m djupt ploglager kom det hårt packad lera/mjäla. Tegel glas och järnföremål av sentida datum framkom i matjorden. Några förhistoriska lämningar kunde ej hittas i schaktet.

Ytan där det planerade bostadshuset skall stå.

Schaktningen i skogspartiet var stundvis ganska bökig då det var ett antal större stenblock och stubbar. Det faktum att ytan under större delen av 1900-talet verkar ha används som skräpbacke resulterade i att det var burkar, buteljer, tegel, porslin och järnskrot över hela ytan samt hela vägen ner i "steriljord". Ej heller här hittades det några äldre lämningar.

Ytan där det planerade garaget skall stå.

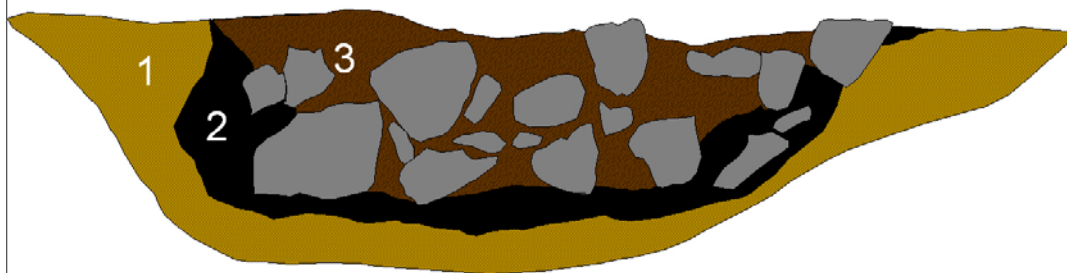
Längs den ca: 150m långa tillfartsvägen lades ett tiotal sökschakt 1,5 – 2 m breda, 3 – 4 m långa och 0,30 – 0,40 m djupa. Efter ett 0,17 – 0,25 m djupt ploglager kom det hårt packad lera/mjåla. Tegel glas och järnföremål av sentida datum framkom i matjorden. I ett av schakten (nr 13) framkom vad som först tolkades som en hård, en ca 1 m i diameter stor anläggning av sot, kol samt skärvig sten. Anläggningen upptäcktes i plan under ploglagret, en bit ner i lera.

Kokgropen i plan.

Fastighetsägare Marcus Larsson ansökte hos Länsstyrelsen Västernorrland tillstånd till att ta bort lämningen. Ansökan beviljades och arbetet utfördes av Länsmuseum Västernorrland. Under arbetet gång visade det sig att det rörde sig om en kokgrop. Oval 0,96 m b och 0,90 m l samt 0,25 m d bestående av 0,03 – 0,15 m stora stenar. Kokgropen låg under matjordslagret ca: 0,15 m under torv. Mycket sot och kol i botten av anläggningen, de stenar som befann sig längst ned i gropen var mycket skörbrända. Kokgropen grävdes ut i sin helhet och dokumenterades både i plan och profil. Kokgropen daterades med hjälp av 14C-analys till 430-620 e.Kr.

Nordsydlig profil genom kokgropen.

1. Brun lera med enstaka kolfragment.
2. Svart lera med mycket sot och kolfragment.
3. Lera gulaktig i färgen.

Kokgroppen i Profil.

Tekniska och administrativa uppgifter.

Länsstyrelsens dnr: 413-9986-06 / 413-11328-07

Länsmuseets dnr: 2004/00305

Län: Västernorrland

Landskap: Medelpad

Kommun: Sundsvall

Socken: Tuna

Fastighet: Lunde 2:9

Fornlämning Raä 336

Kartblad: 17H2c

Belägenhet angivet i rikets nät: X 6914468 Y 1563626

Höjd över havet : 20 - 30 m

Undersökningstid: 5-16/6

Personal 2007: Benjamin Åkermark

Rapportsammanställning: Benjamin Åkermark

Dokumentationsmaterial förvaras på Länsmuseet Västernorrland

Bilaga

